

Program „Mládež v akci“

GŘ pro vzdělávání a kulturu

<http://ruce.cz/clanky/913-hledani-spolecneho-jazyka-v-rytmu>

Hledání společného jazyka v rytmu aneb africké bubnování v Kunčicích

Šest členek brněnské hudební skupiny Spálený sušenky, děvčata hrající na africké bubny a tančící k tradičním africkým rytmům, se zapojilo do programu EU Mládež v akci a získalo finanční podporu pro svůj projekt. Děvčata jej nazvala „Hledání společného jazyka v rytmu“. Cílem první části projektu bylo naučit účastníky na letním týdenním setkání dva africké rytmy a vyzkoušet, zda hra na africké bubny a rytmus pomohou překonat bariéry mezi lidmi slyšícími a neslyšícími. Všichni jsme se setkali 10. 7. 2011 v Kunčicích nedaleko Králického Sněžníku v Rychlebských horách. Bylo nás 21 účastníků, z toho tři neslyšící, dva hluchoslepí, deset vidících a slyšících a šest organizátorek – děvčat z kapely Spálený sušenky. Hlavní náplní byla dvoufázová výuka na djembe a basové bubny, a to dopoledne i odpoledne. K mému úžasu byl týdenní workshop zakončen naším společným veřejným vystoupením v pátek večer v Kunčické hospodě a v sobotu odpoledne na festivalu Bioslavnosti ve Starém Městě pod Sněžníkem.

Komunikační bariéry mezi námi se záhy začaly prolamovat. Na začátku pobytu neslyšící účastnice představily svou kulturu, co mají Neslyšící rádi i co rádi nemají. Postupně jsme se seznamovali s českým znakovým jazykem. Bylo příjemné, že jsem si mohla po dlouhé době procvičit i taktilní znakový jazyk a učila se novým znakům. Rovněž my hluchoslepí jsme ostatní seznámili s tím, s jakými potížemi se v praktickém životě setkáváme. Všichni nás začali vtahovat do všeho dění kolem. Jak jsme se více poznávali a byli pospolu, stávalo se i sdělení jména každého spontánní součástí kontaktu, a to kdykoliv jsme se setkali, byť to bylo mnohokrát za den. Jeden z účastníků se při roční studijní stáži v Japonsku setkal s japonským znakovým jazykem a intenzivně jej poznával, zajímavou částí programu jednoho z večerů pak bylo srovnávání českého a japonského znakového jazyka u táboráku, kde jsme se scházeli každý večer, někdy až do pozdních nočních hodin.

Během týdne jsme si vyslechli povídání o Gambii a africké kultuře, jiný večer jsme na louce za vesnicí vyzkoušeli za zvuku bubnů africké tance. Do programu byly zařazeny i dva turistické výlety do přírody, ten první jsme zakončili na Chatě Paprsek, kde snad nikdo neodolal výborným borůvkovým knedlíkům, v příštím výstupu jsme zdolali Kunčickou horu. A jako bychom měli málo praktického bubnování, zde na vrcholu se nám ohromně líbilo bubnovat na vlastní tělo a tak si vyzkoušet bodypercussion. Všichni jsme se nadchlí pro hraní na bubny a to nás úžasně stmelovalo. Děvčata se nám opravdu trpělivě věnovala, zvláště pak nám hluchoslepým, neboť pro nás bylo učení se bubnování velmi těžké. Zrak a sluch zajišťuje přísun 98 % všech informací, na ostatní smysly zbývají pouhá dvě procenta. Znamená to, že přísun vjemů i podnětů je u nás značně omezen až blokován, proto nám trvá mnohonásobně déle, než všechny nové informace vstřebáme a vytvoříme si o nich představu. Rytmus sluchem nerozpoznáme a ani zrakem nemůžeme kontrolovat a napodobovat pohyb, ať už jde o pohyb rukou při bubnování nebo o gesta a znaky, označující začátek či konec skladby, změnu rytmu nebo kdo kdy hraje sólo apod. Museli jsme tedy hledat jiný způsob dorozumívání.

Honza i já jsme tedy měli k ruce asistentky – Sušenky, které nám pomáhaly a různými doteky signalizovaly, co se děje. Z bubnů jsem si velmi oblíbila djembe pro jeho bezprostřední kontakt s ním, dlaněmi ruky jsem se dotýkala přímo bubnu. Je ručně vydlabaný z jednoho kusu kmene mahagonu a blána je z kozí kůže. Nejdříve nám asistentka individuálně ukázala základní tři údery na djembe a my jsme mohli hmatem sledovat tvar a položení ruky i

Program „Mládež v akci“

GŘ pro vzdělávání a kulturu

celé paže a pak údery sami vyzkoušet. Hned jsme se začali učit jeden z rytmů, kdy každý buben (basový buben dundun, sangban i kenkeni, a také djembe) má svůj part a dohromady vytváří krásnou melodii.

Abychom poznali rytmus, vedly nám asistentky nejprve ruce, zpočátku to bylo nutné, ale později při rychlém tempu už jsem si takto připadala trochu spoutaná. Bez vedení jsem ale rytmus ztrácela. Zkusili jsme přejít na vyklepávání rytmu do nohy nebo ramene, a po chvíli se mi podařilo se do daného tempa vpravit. To už jsem vnímala harmonii rytmu, když docházelo k souhře s ostatními hráči na djembe. Častokrát se stávalo, že jsem tempo neudržela a pak už jsem se opět ztrácela a sama nedokázala najít první dobu. Opět jsem potřebovala nápovědu. Někdy stačilo, když jsem hrála na djembe a moje asistentka seděla a hrála těsně vedle mě, cítila jsem z jejích pohybů a díky vibracím, v kterém okamžiku zahrála basový úder, a tím mě pomohla najít první dobu. Pokaždé to ale takto možné nebylo. Při hraní na basové bubny pro mě bylo velmi obtížné zkoordinovat různý pohyb levé a pravé ruky. Levá ruka vyklepává hřebíkem rytmus na zvonec upevněný na bubnu a pravá ruka hraje podle svého partu otevřené či zavřené údery dřevěnou palicí do blány ležícího bubnu, který má tvar válce a z obou stran je potažený blánou z telecí kůže. Asistentka vyklepávala na moje levé rameno údery hřebíku a na rameno pravé údery palice, ale hodně mě to pletlo, nedokázala jsem sladit pohyb a rytmus levé a pravé ruky. Avšak nakonec jsem zvládla jednoduchý dundunový part u rytmu Lolo.

Při své kombinaci ztráty zraku a ztráty 97 % sluchu, která je kompenzována sluchadly, hudební sluch nemám, ale hudbu mám ráda. Zpočátku mne bubnování ostatních velmi rušilo, potřebovala jsem si sama zkoušet a hrát rytmus a teprve když jsem si ho trošku osvojila, přidat se k ostatním. Dalším problémem bylo to, že během hraní může vedoucí kapely zabubnovat šofé a podle jeho rychlosti se mění tempo. V hluku dvaceti bubnů jsem nebyla schopna vnímat, že někdo bubnuje šofé, a ani apel, který signalizuje změnu v rytmu či konec rytmu. Mnohdy jsem tedy ani tyto věci nezaregistrovala. Později jsem rozlišovala, že ten větší hluk znamená „šofé“, ale tempo jsem z něho nedokázala poznat. Další dny už djembisté dostávali navíc příležitost zahrát si ve skladbě sólo. Pro mě to znamenalo, že když se ozval větší hluk, nebyla jsem schopna rozlišit, zda jde o šofé, apel, anebo sólo jednoho z bubeníků. Sama jsem odmítala hrát sólo, neboť vůbec nemám ponětí, jakým způsobem a jaké údery volit. Všude opravdu schází jak zraková kontrola, kdy každý zkouší zabubnovat nápodobou, tak rovněž sluchová kontrola pro představu, které údery použít a vytvořit si tak svůj vlastní projev.

Zjistila jsem, že je možné se mechanicky naučit následovat určitý rytmus a tempo. Když se mi podařilo najít souhru s ostatními, harmonie mi přinášela obrovskou radost a krásný zážitek. Moc se mi líbila i naše veřejná vystoupení, kde jsem si s naší bubenickou skupinou zabubnovala doprovod na djembe u rytmu Balakulanya a part dundunu u rytmu Lolo. Všichni jsme byli nadšeni. Někteří bubeníci i tanečníci ještě předvedli africký tanec Toro a vystoupení byla doplněna nádherným koncertem Spálených sušenek. Myslím si, že se nám opravdu podařilo najít společný jazyk v rytmu a k tomu prima mladé lidi, kteří nás s Honzou, jež jsme dříve narození, přijali moc hezky mezi sebe. Odvezla jsem si spoustu zážitků a chuť koupit si djembe, na které si teď občas doma pro radost zabubnuju.

Všichni se už těšíme na druhou část tohoto projektu, kdy se o víkendu setkáme v Brně. Přijďte se podívat v sobotu 15.10.2011 do SDV Labyrint, kde se bude konat nejen veřejné vystoupení naší bubenické skupiny, ale bude představen i celý projekt Spálených sušenek. Podrobnosti týkající se projektu naleznete na: www.spalenyysusenky.cz, www.mladezvakci.cz, www.labyrint.luzanky.cz, www.staraskola.eu.

Václava Turková 28. srpna 2011